

Wymagania edukacyjne z języka polskiego dla klasy VI

Kształcenie literackie i kulturowe

<i>Ocena celująca</i>	<i>Ocena bardzo dobra</i>	<i>Ocena dobra</i>	<i>Ocena dostateczna</i>	<i>Ocena dopuszczająca</i>
Uczeń:				
Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą oraz: • przytacza i wyjaśnia informacje w tekście, wyszukuje w wypowiedzi informacje wyrażone pośrednio i wykorzystuje je w wypowiedzi np. opisującej lub oceniającej postać fikcyjną lub rzeczywistą • oddziela informacje ważne od drugorzędnych, fakty od opinii i wykorzystuje je w odczytywaniu znaczeń dosłownych i przenośnych • omawia temat i główną myśl tekstu na poziomie dosłownym	Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz: • swobodnie odczytuje nastrój, intencje i przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich • samodzielnie charakteryzuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w tekstach literackich i nieliterackich • samodzielnie wyjaśnia dosłowne i symboliczne intencje nadawcy • oddziela informacje ważne od	Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz: • tworzy notatkę w formie tabeli, schematu, punktów, kilkuzdaniowej wypowiedzi; formułuje pytania i rozpoznaje nastrój słuchanych komunikatów • na podstawie słuchanego tekstu tworzy samodzielną notatkę: pisze plan, • odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich • identyfikuje i krótko charakteryzuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w tekstach literackich • -odróżnia pojęcie	Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz: • wybiera najważniejsze informacje z wysłuchanego tekstu, tworzy prostą notatkę w formie tabeli, schematu, kilkuzdaniowej wypowiedzi, rozpoznaje główne intencje nadawcy i nastrój słuchanych komunikatów • rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne • -wskazuje cechy bohaterów -odróżnia osobę mówiącą i narratora od	• wskazuje najważniejsze informacje w wysłuchanym tekście • identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w prostych tekstach literackich i użytkowych • rozpoznaje proste intencje nadawcy, np. pytanie, prośbę, zachętę, odmowę, przeprosiny, zaproszenie • samodzielnie lub z niewielką pomocą wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie • rozpoznaje życzenia, ogłoszenie, instrukcję, przepis, list, • sprawdza pisownię wyrazu w słowniku ortograficznym

i przerośnym • wskazuje i odczytuje przerośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi • systematycznie rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji • samodzielnie i poprawnie opowiada o swoich reakcjach i refleksjach czytelnicznych, nazywa je, uzasadnia; ocenia i opisuje utwór, konfrontuje swoje reakcje czytelniczne z reakcjami innych odbiorców, samodzielnie mówi o tematyce czytanego utworu i zauważa jego złożoną problematykę • wykorzystuje wiedzę na temat podmiotu lirycznego (w tym zbiorowego), adresata i bohatera wiersza do interpretacji utworu • wnikliwie omawia obrazy poetyckie w	drugorzędnych, fakty od opinii • poprawnie i samodzielnie buduje poznane formy wypowiedzi pisemnej • wskazuje przerośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi • rozwija umiejętności efektywnego posługiwania się technologią informacyjną oraz zasobami internetowymi i wykorzystuje te umiejętności do rozwijania własnych zainteresowań • odnajduje w utworze poetyckim epitet, porównanie, przerośnię, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofę, powtórzenia, zdrobnienia, zgrubienia, obrazy poetyckie, anaforę, pytanie retoryczne, objaśnia ich funkcję i znaczenie przerośne	fikcji literackiej od rzeczywistości • wskazuje w narracji elementy opisu, opowiadania, dialogu • odróżnia wiersz stroficzny od ciągłego • w utworze poetyckim wyróżnia i wskazuje podstawowe środki stylistyczne • wskazuje typowe elementy konstrukcyjne i stylistyczne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, instrukcjach, przepisach, listach (w tym oficjalnych), dziennikach, pamiętnikach, relacjach, dedykacjach, podziękowaniach • z pomocą nauczyciela odczytuje przesłanie przypowieści • rozpoznaje wiersz biały • W sposób schematyczny •charakteryzuje i	rzeczywistego autora • porządkuje wydarzenia • opowiada fabułę usłyszaną historii, formułuje pytania • identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi w tekstach literackich i użytkowych • • rozpoznaje dosłowne intencje nadawcy • określa temat i główną myśl tekstu na poziomie dosłownym • wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, śródtytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie • buduje krótkie :życzenia, ogłoszenia, listy • nazywa swoje reakcje czytelniczne, określa temat czytanego utworu i próbuje określić jego problematykę • wyszukuje zabiegi	• odróżnia utwory pisane wierszem i prozą, • wyodrębnia elementy świata przedstawionego w utworze literackim • wskazuje morał, wyjaśnia go z pomocą nauczyciela • wskazuje wers, zwrotka, rym, refren, liczba sylab w wersie • przypisuje podstawowe cechy bohaterom
---	--	---	--	--

wierszu • płynnie objaśnia funkcję analizowanych elementów świata przedstawionego w utworze epickim, takich jak czas i miejsce wydarzeń, narrator (pierwszo- i trzecioosobowy), akcja, fabuła, wątek (główny i poboczny), wydarzenia, punkt kulminacyjny, zwrot akcji, bohater (pozytywny – negatywny, główny, drugoplanowy, epizodyczny, tytułowy, zbiorowy) • biegle identyfikuje mit, bajkę, hymn, przypowieść, legendę i nowelę, dziennik, pamiętnik, powieść, szczegółowo omawia ich cechy, swobodnie omawia cechy różnych gatunków powieści (obyczajowej, fantastycznej, naukowej, fantasy, historycznej, przygodowej) i potrafi	• rozpoznaje autora, adresata i bohatera wiersza, nigdy nie utożsamiając ich ze sobą • odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcje w utworze • objaśnia morał bajki na poziomie dosłownym • płynnie operuje pojęciami: wers, zwrotka, rym (dokładny – niedokładny, układ rymów), refren, liczba sylab w wersie, samodzielnie omawia funkcję tych elementów w wierszu • rozpoznaje wiersz biały • charakteryzuje komiks jako tekst kultury, płynnie wskazuje charakterystyczne dla niego cechy • charakteryzuje i ocenia bohaterów oraz ich doświadczenia i postawy odnoszące się do różnych wartości, konfrontuje sytuację	ocenia bohaterów oraz ich postawy i doświadczenia, odnosi postawy i doświadczenia bohaterów do własnych przeżyć • rozumie i wyjaśnia pojęcie fikcji literackiej, odszukuje w utworze elementy prawdziwe, prawdopodobne (realistyczne) i fantastyczne	stylistyczne w utworach literackich (epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie, ożywienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, • z niewielką pomocą nauczyciela odróżnia autora, adresata i bohatera wiersza w analizowanym tekście • określa i nazywa elementy świata przedstawionego w poznanym na lekcji utworze epickim, takie jak: czas i miejsce wydarzeń, wątek (główny i poboczny), akcja, fabuła, wydarzenia, punkt kulminacyjny, bohater (pozytywny – negatywny, główny, drugoplanowy) • odróżnia dialog od monologu, wskazuje je w utworze • odczytuje komiks i	
--	---	---	--	--

odnieść je do lektur • objaśnia morał bajki na poziomie dosłownym i symbolicznym • swobodnie używa pojęć z zakresu teatru, filmu i radia • świadomie i z uwagą odbiera filmy, koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, potrafi samodzielnie wybrać spośród nich wartościową i interesującą dla niego ofertę, a także wyrazić przemyślaną opinię na ich temat	bohaterów z własnymi doświadczeniami i doświadczeniami innych bohaterów literackich • rozumie i wyjaśnia pojęcie fikcji literackiej prawdopodobnej i fantastycznej, sprawnie odszukuje i objaśnia w utworze elementy prawdziwe, prawdopodobne (realistyczne) i fantastyczne •		wymienia jego cechy • wymienia osoby związane z teatrem •	
---	---	--	---	--

Tworzenie wypowiedzi

<i>Ocena celująca</i>	<i>Ocena bardzo dobra</i>	<i>Ocena dobra</i>	<i>Ocena dostateczna</i>	<i>Ocena dopuszczająca</i>
Uczeń:				
- formułuje trafne, ciekawe pytania, udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym i stylistycznym, świadomie dobiera intonację zdaniową - w rozmowie związanej z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje poprawny język, bogate słownictwo oraz frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką - zaznacza akcenty logiczne, stosuje pauzy, dostosowuje tempo recytacji do treści wygłaszanych z pamięci lub recytowanych utworów - interpretuje przenośne treści utworów poetyckich	- płynne dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji (np. oficjalnej i nieoficjalnej), świadomie dobiera różne typy wypowiedzi prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące - w sposób przemyślany i uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, obraz, ilustrację, plakat, stosując bogate i właściwe tematowi słownictwo oraz służące do formułowania ocen, opinii, emocji - świadomie wzbogaca komunikat pozawerbalnymi środkami wypowiedzi - składa pomysłowe życzenia,	- formułuje przemyślane pytania otwarte i zamknięte, udziela odpowiedzi w formie krótkiej, sensownej wypowiedzi - gromadzi wyrazy określające i nazywające, np. cechy wyglądu i charakteru - z niewielką pomocą nauczyciela poprawnie streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe - aktywnie uczestniczy w rozmowie o lekturze, filmie czy codziennych sytuacjach - z pomocą nauczyciela w sposób logiczny i uporządkowany opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz,	- udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych - wypowiada się w logicznie ze sobą połączonych zdaniach na tematy związane z codziennością, otaczającą nas rzeczywistością, lekturą, utworem poetyckim, filmem itp. - Opisuje w kilku zdaniach obraz, ilustrację, plakat oraz przedmiot, miejsce, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni; krótko, ale w sposób uporządkowany opisuje postać, zwierzę, przedmiot - składa życzenia, tworzy krótką wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady	- w kilku zdaniach opisuje obraz, ilustrację, plakat, przedmiot, miejsce, postać, zwierzę - wygłasza z pamięci fragment tekst utworu poetyckiego - opisuje np. wygląd kolegi i podaje kilka cech charakteru, - stosuje wielką literę na początku wypowiedzenia i odpowiednie znaki interpunkcyjne na jego końcu - zna podstawowe elementy budowy listu oficjalnego i nieoficjalnego - redaguje krótkie opowiadanie odtwórcze - w dłuższych formach wypowiedzi pisemnych stosuje

przewidywanych w programie nauczania • formułuje tezę, podaje przekonujące, przemyślane argumenty i przykłady, świadomie używa argumentów odnoszących się do faktów i logiki oraz odwołujących się do emocji, bierze czynny udział w dyskusji, przedstawiając przemyślane stanowisko i logicznie, wyczerpująco je uzasadnia, rozumie funkcję perswazji w wypowiedzi • bezbłędnie wymienia spójniki, przed którymi stawia się przecinek / nie stawia się przecinka, nawykowo stosuje tę wiedzę w praktyce, poprawnie oddziela przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym (również o skomplikowanej budowie) • układa rozbudowane fabularnie,	podziękowanie, tworzy precyzyjną wypowiedź o cechach instrukcji, np. zasady gry • formułuje tezę, argumenty i przykłady, świadomie używa argumentów • komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji z uwzględnieniem akapitów, płynnie stosuje wszystkie poznane reguły ortograficzne, zna i stosuje wyjątki od nich • bezbłędnie wymienia spójniki, przed którymi stawia się przecinek / nie stawia się przecinka, • precyzyjnie streszcza przeczytane utwory literackie, zachowując	postać, zwierzę, przedmiot, przeżycia, obraz, ilustrację, plakat, stosując właściwe tematowi słownictwo, jak i słownictwo służące do formułowania ocen, opinii, emocji oraz słownictwo opisujące • wygłasza z pamięci teksty poetyckie, posługując się pauzą, barwą głosu • objaśnia znaczenia dosłowne wyrazów • formułuje prostą tezę, podaje do niej argumenty • zna i stosuje zasady zapisu przymiotników złożonych • redaguje poznane krótkie formy wypowiedzi pisemnej • w wypowiedziach stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, przymiotnika,	gry • dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne • odróżnia nazwy własne od pospolitych • wymienia spójniki, przed którymi stawia się przecinek • sporządza schematyczną charakterystykę postaci rzeczywistej i bohatera literackiego	akapit jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi
---	--	--	---	--

pomysłowe, wyczerpujące, poprawnie skomponowane opowiadanie odtwórcze/twórcze, list i dziennik z perspektywy bohatera, precyzyjnie streszcza przeczytane utwory literackie, zachowując porządek chronologiczny i uwzględniając hierarchię wydarzeń; redaguje opis przeżyć • sporządza samodzielną, wnikliwą charakterystykę postaci rzeczywistej i bohatera literackiego • tworzy szczegółowy, dobrze skomponowany opis obrazu, rzeźby i plakatu, stosując właściwe danej dziedzinie szuki nazewnictwo i słownictwo opisujące oraz służące do formułowania ocen i opinii, emocji • sporządza poprawny, bogaty leksykalnie	porządek chronologiczny i uwzględniając hierarchię wydarzeń; redaguje opis przeżyć • sporządza poprawny, opis przeżyć wewnętrznych • uzasadnia własne zdanie, podaje odpowiednie przykłady, np. z lektury • udziela wyczerpujących wypowiedzi poprawnych pod względem konstrukcyjnym, stylistycznym, ortograficznym	liczebnika i czasownika we wszystkich trybach •		
--	--	--	--	--

opis przeżyć wewnętrznych • w wypowiedziach związanych z lekturą, tekstem poetyckim, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje bogate słownictwo, frazeologizmy, przysłowia związane z omawianą tematyką; jego język jest poprawny • dokonuje samodzielnej autokorekty napisanego tekstu pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, stylistycznym i treściowym				
Kształcenie językowe				
<i>Ocena bardzo dobra</i>	<i>Ocena bardzo dobra</i>	<i>Ocena dobra</i>	<i>Ocena dostateczna</i>	<i>Ocena dopuszczająca</i>
Uczeń:				

• świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania słownictwa, składni, fleksji i fonetyki	• w wypowiedziach operuje związkami frazeologicznymi, przysłowiami, słownictwem wartościującym i opisującym • dba o poprawność słownikową tworzonych wypowiedzi, samodzielnie i swobodnie dobiera zdrobnienia, zgrubienia, synonimy, antonimy, wyrazy wieloznaczne, frazeologizmy, słownictwo wartościujące i opisujące, wzbogacając tekst w zależności od formy wypowiedzi i sytuacji komunikacyjnej • samodzielnie rozpoznaje różne typy zdań	• stosuje w wypowiedziach- rozpoznaje zdanie i równoważnik zdania • określa rodzaje liczebników, zaimków (określa ich formę, przeważnie poprawnie wskazuje zaimki w tekście, nazywa ich rodzaje, wskazuje przyimek (i wyrażenie przyimkowe), partykułę, wykrzyknik, spójnik, • odszukuje w zdaniach orzeczenie czasownikowe i imienne; rozpoznaje pozostałe części zdania: • odszukuje w związkach wyrazowych wyraz nadrzędny, podrzędny, wyrazy równorzędne (szereg); wskazuje w zdaniach związki	• Buduje proste związki wyrazowe • rozpoznaje i odmienia typowe rzeczowniki własne i pospolite, a także niektóre rzeczowniki o nietypowej odmianie, czasowniki, przymiotniki; rozpoznaje i z reguły poprawnie odmienia liczebniki, • ; rozpoznaje przysłówki i stopniuje je, nazywając rodzaj stopniowania; • sporządza wykres zdania pojedynczego • tworzy rodzinę wyrazów • rozpoznaje nieosobowe formy czasownika (z pomocą nauczyciela) • stosuje wykrzyknik • rozpoznaje najczęstsze zaimki i	• Rozpoznaje podstawowe części mowy • rozpoznaje zdanie i równoważnik zdania • z pomocą nauczyciela dopisuje wyrazy pochodny do podstawowego - wskazuje wyraz podstawowy
--	---	---	---	--

	pojedynczych (pytające, oznajmujące, rozkazujące, neutralne, wykrzyknikowe, nierozwinięte, rozwinięte), zdania złożone współrzędnie i podrzędnie, równoważniki zdań; wskazuje podmiot (gramatyczny – wyrażony różnymi częściami mowy: rzeczownikiem, przymiotnikiem, zaimkiem, liczebnikiem, bezokolicznikiem, a także domyślny, logiczny w dopełniaczu), orzeczenie, (czasownikowe i imienne); rozpoznaje zdania bezpodmiotowe, swobodnie	główny i związki poboczne, grupę podmiotu i grupę orzeczenia; • buduje proste zdanie podrzędne i współrzędne	spójniki	
--	--	---	----------	--

	rozpoznaje w zdaniach pozostałe części zdania: • bezbłędnie rozpoznaje i nazywa odmienne i nieodmienne części mowy			
--	---	--	--	--